

CONCEPT WERKPROGRAM

van de

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

§

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

CONCEPT WERKPROGRAM

De partij gaat uit van de nationale, historisch bepaalde staat, onder het erfelijk koningschap van H.M. Koningin Juliana en Hare wettelijke opvolgers in de Kroon der Nederlanden.

Zij acht de handhaving van de grondslagen van onze Westerse, Christelijke beschaving en van democratische staatsinstellingen de eerste plicht van een ieder, die een openbare functie bekleedt. Wettelijke waarborgen tot verzekering van die plicht kunnen, voor zover strikt noodzakelijk, worden aanvaard.

UNIE- EN RIJKSAANGELEGENHEDEN

1. In de verhouding tot de Verenigde Staten van Indonesië dient te worden gestreefd naar een getrouwe ten uitvoerlegging der ter Ronde Tafel Conferentie gesloten en nadien geratificeerde overeenkomsten en in het bijzonder naar een op de gemeenschappelijke belangen gerichte staatkunde, die de Nederlands-Indonesische Unie in de internationale verhoudingen kan doen handhaven en tot een krachtig uitgroeiend leven kan wekken.
2. Uit de historische band tussen Nederland en Indonesië vloeit voort, dat beide landen elkander, waar nodig en mogelijk, wederzijds bijstand en hulp hebben te verlenen zowel op cultureel en personeel als ook op materieel gebied.
3. In de verhouding tot Suriname en de Nederlandse Antillen dient te worden gestreefd naar een hervorming

van het Koninkrijk tot een gemeenschap van gelijkwaardige delen, eigen meester bij de regeling hunner inwendige aangelegenheden, als eenheid optredende in alles, wat hun gemeenschappelijke belangen raakt.

STAATKUNDIG GEDEELTE

I. INRICHTING VAN DE NEDERLANDSE STAAT.

§ 1. Hoogste staatsorganen.

1. Onschendbaarheid des Konings.
2. Zelfstandigheid der Regering; uitsluiting van elke last van de vertegenwoordiging, of van een bepaalde groep, aan de Regering of aan één of meer van haar leden.
3. Volledige staatkundige verantwoordelijkheid van de ministers, zowel collectief als individueel aan elk van de Kamers der Staten-Generaal en aan deze alleen.
4. Geen kabinet en geen minister blijft in functie tegen de duidelijke wens van een der Kamers van de Staten-Generaal in, behoudens uitoefening van het recht van Kamerontbinding door de Kroon.
5. Erkenning van de functie van organisaties van belanghebbenden in de uitoefening van de culturele, sociale en economische taak der Overheid. Te dien einde systematische instelling van colleges van advies en bijstand, zo samengesteld dat alle betrokken groepen daarin deel hebben en verruiming van hun bevoegdheid.
6. Versterking van het aanzien der Staten-Generaal. Te dien einde een taakverdeling tussen de Staten-Generaal en de colleges van advies en bijstand. De Staten-Generaal waken in het bijzonder voor de vrijheden van de burgers, zowel individueel als in hun onderscheiden verenigingen en geledingen.
7. Hantering van het recht van amendement op zodanige wijze, dat rauwelijs genomen beslissingen worden vermeden.
8. Wijziging van het kiesstelsel, zo dat met behoud van het beginsel van evenredige vertegenwoordiging ruimte wordt geschapen voor invloed van de kiezers op de samenstelling van de fracties.

9. Behoud van het twee-Kamerstelsel, met herziening van samenstelling en bevoegdheden der Eerste Kamer, waardoor deze ophoudt een doublure der Tweede Kamer te zijn.
10. Vergroting van het aantal leden der Staten-Generaal.

§ 2. Centralisatie en Decentralisatie.

1. Eerbiediging en ondersteuning door de staatsorganen van de zelfstandige kracht in lagere gemeenschappen en dien ten gevolge onthouding van de verzorging van belangen, welke door die gemeenschappen zelven op doeltreffende wijze kunnen worden verzorgd.
2. De wettelijke bevoegdheden van provincie, gemeente en waterschap om hun belangen naar eigen behoeften en inzicht te behartigen blijven vooropgesteld. Het beleid zowel van de centrale, als van de lagere Overheid zij op het herstel der autonomie gericht. De hoeksteen der autonomie blijft de financiële zelfstandigheid. Naast noodzakelijke subsidies van rijkswege is daarom een eigen belastinggebied essentieel.
3. Toekenning van overheidsgezag aan andere lichamen geschiede slechts onder de navolgende voorwaarden:
 - a. nauwkeurige aanwijzing van taak en inrichting dier lichamen bij de wet;
 - b. instelling van elk dier lichamen bij een wet;
 - c. hoger toezicht op het beleid der besturen, voor zover nodig in het algemeen belang;
 - d. waarborgen voor de burgers tegen onrechtmatige gezagsuitoefening.

§ 3. Functie der politieke partijen.

1. Voorlichting van de kiezers en bevordering der verkiezing van geestverwanten.
2. Nimmer oefene zij rechtstreeks of zijdelings druk uit op de Regering, op één of meer van haar leden, noch op de leden der vertegenwoordigende lichamen, welke haar beginselen voorstaan.
3. Nimmer trede zij, als zodanig, in relatie met geestverwanten in het buitenland met het doel om de gedragingen van een buitenlandse mogendheid ten opzichte van de eigen regering te beïnvloeden.

II. VERSTERKING VAN DE RECHTSSTAAT.

1. In overeenstemming met het beginsel van de rechtsstaat, t.w. dat iedere uitoefening van overheidsgezag behoort te berusten op een wettelijk voorschrift, behoren in de wetgeving zodanige regels te worden gesteld voor de vrijheid van handelen der Overheid, dat daarin maatstaven worden gevonden, welke een gelijkmatige en rechtvaardige toepassing zoveel mogelijk waarborgen en voor rechterlijke toetsing zoveel mogelijk vatbaar zijn.

Er zij een rechtsstaat in wezen en niet slechts naar de schijn.

2. Behoorlijke regeling van het beroep tegen administratieve beslissingen, welke in enig opzicht de rechtspositie van de burgers beïnvloeden.
3. Het oordeel over vermeende onrechtmatigheid van handelen van administratieve organen, waardoor schade aan anderen is toegebracht, behoort als regel te berusten bij een onafhankelijke rechter.
4. Vergoeding volgens objectieve normen van onevenredige schade toegebracht aan bijzondere personen, wier rechten door rechtmatige voorzieningen in het algemeen belang zijn aangetast.

III. GRONDRECHTEN.

1. Behoud van de huidige grondwettelijke waarborgen voor de persoonlijke vrijheid, de zgn. grondrechten, en eerbiediging daarvan naar hun wezen.
2. Erkenning van het beginsel van de vrijheid van vestiging en van uitoefening van beroep en bedrijf, welke slechts in het algemeen belang mag worden beperkt en, behoudens bijzondere regelingen voor ondernemingen van openbaar nut, uitsluitend tot het waarborgen van bekwaamheid en geschiktheid en tot het weren van gevaarlijke, hinderlijke, onbehoorlijke of anderszins onverantwoordelijke beroeps- of bedrijfsuitoefening.
3. Wettelijke bevoegdheden voor de Overheid ter bescherming van de in het sociale en economische leven gerechtvaardigde vrijheid tegen de contracts- of organisatie dwang, waartoe misbruik van het recht van vrije organisatie en contract zou kunnen leiden.

BUITENLANDS BELEID.

Door de ontwikkeling op internationaal gebied is voor Nederland handhaving van zijn karakter, zijn vrijheden en zijn culturele waarden door middel van neutraliteitspolitiek niet meer mogelijk. Integendeel, slechts door zo krachtig mogelijke deelneming in efficiënte organisaties van samenwerkende staten kan handhaving van de Westerse, in het Christendom gegrondveste beschaving en handhaving van het recht en de wereldvrede, verzekerd worden.

1. Zo spoedig mogelijke algehele verwezenlijking der Benelux.
2. Het streven naar een culturele, economische en sociale samenwerking in de Westerse Unie, zowel als naar de vorming van een hechte militaire organisatie.
3. Geleidelijke ontwikkeling van de Raad van Europa ter verwezenlijking der Europese eenheid en de verdediging van de gemeenschappelijke cultuurgooederen, waartoe medewerking van het Britse Rijk een essentiële voorwaarde is; opname van West-Duitsland op basis van gelijkgerechtigdheid.
4. Uitbreiding der werkingssfeer van het Atlantisch Pact.
5. Voortdurende steunverlening aan de Organisatie der Verenigde Naties.
6. Krachtige bevordering van de Internationale rechtspraak en van de organisatie van een sterke macht, welke rechtsschending kan keren.
7. Nauwer contact tussen Regering en de Commissie van Buitenlandse Zaken uit het Parlement.
8. Toegankelijkheid van de Buitenlandse dienst voor een ieder met voldoende capaciteiten — ongeacht graad of stand — en mogelijkheid tot het benoemen van buitenstaanders.

LANDSVERDEDIGING.

De internationale situatie dwingt Nederland tot bondgenootschappelijke samenwerking op militair gebied. De opbouw van de krijgsmacht zal hierop gericht dienen te zijn, waarbij rekening moet worden gehouden met de Nederlandse economische en sociale mogelijkheden.

1. Opbouw van een harmonische krijgsmacht, waarin zee-, land- en luchtmacht in verhouding tot het nationale belang vertegenwoordigd zijn; opstelling van een meerjarig vloot-, leger- en luchtmachtplan.
2. Het streven naar nieuwe vormen van samenwerking tussen civiele en militaire instanties ter coördinatie van beleid, in verband met het totale karakter van moderne oorlogen.
3. Krachtige bevordering van de verdere opbouw der Nationale Reserve.

JUSTITIËLE AANGELEGENHEDEN.

Elk streven, dat er op gericht is om het door of krachtens de wet ingestelde (overheids-) gezag hoog te houden, te versterken en voor aantasting te vrijwaren, dient te worden gesteund.

I. GRONDWET.

§ 1. Burgerlijke vrijheid.

1. Het wettelijk garanderen, zowel als het feitelijk verwezenlijken van een gelijke bescherming van persoon en goed van allen, die zich op Nederlands grondgebied bevinden, ongeacht of zij Nederlanders dan wel vreemdelingen zijn.
2. Uitsluitende en volledige bepaling bij de wet van gronden en tijdsduur van elke vrijheidsbeneming, waarvan tevens steeds een beroep op de onafhankelijke rechter mogelijk dient te zijn.
3. Grondige herziening van de wettelijke voorschriften betreffende de toelating, uitzetting en uitlevering van vreemdelingen.

§ 2. Besluit vijandelijk vermogen.

1. Voorkoming door wetwijziging of anderszins van het aan de Staat vervallen van het vermogen van Nederlandse vrouwen, welke thans met Duitsers huwen.

§ 3. Drukkersvrijheid.

1. Afwijzing van censuur in elke vorm, dus ook van de eis van voorafgaande vergunning voor het verschijnen van couranten en tijdschriften, met erkenning van de repressieve taak der Overheid.

§ 4. Bibliotheekwezen.

1. Beperking van de organisatie van het bibliotheekwezen tot de verplichting voor bibliotheekexploitanten om hun catalogus ter kennis van de Overheid te brengen.
2. Verlening van bevoegdheid aan de Kroon (nimmer aan lagere organen) tot het vervaardigen van een verbod om met name genoemde werken aan minderjarigen uit te lenen.

§ 5. Journalistenwet.

1. Beperking van het journalistieke tuchtrecht tot sancties op gedragingen in strijd met de eer van de stand en op mededelingen, welke bewust onwaar of, zonder het algemeen belang te dienen, beledigend zijn.
2. Afwijzing van elke sanctie op het door schuld verspreiden van onware berichten en op zgn. „onverantwoordelijk handelen”.
3. Bestrijding door wettelijke maatregelen, van het, mede door persconferenties van leden van het Openbaar Ministerie en politie-autoriteiten in de hand gewerkte euvel, van voorbarige uitlatingen over zaken, welke in handen der Justitie zijn.

§ 6. Vereniging en Vergadering.

1. Wijziging van de Wet op de Vereniging en Vergadering van 22 April 1855 opdat Koninklijke erkenning kan worden onthouden aan verenigingen, wier doel in hoofdzaak gericht is op het maken van winst.
2. Afwijzing van elke verdere wettelijke of feitelijke uitbreiding van de vereisten voor erkenning.

§ 7. Stichtingen.

Wettelijke regeling der Stichting.

§ 8. Briefgeheim.

1. Opheffing der bepalingen in zake deviezencontrôle, welke schending van het briefgeheim mogelijk maken.

§ 9. Processieverbod.

Herziening van art. 107 Grondwet in vrijzinnige geest.

§ 10. Rechtspraak en Rechterlijke Macht.

1. De rechtspraak behoort in principe te worden uitgeoefend door de onafhankelijke Rechterlijke Macht.

2. Met handhaving van de benoeming voor het leven van de met rechtspraak belaste leden van de rechterlijke macht, dienen hun aanstelling en ontslag door wettelijke waarborgen te zijn omringd.
3. Slechts zij dienen voor een benoeming in de rechterlijke macht in aanmerking te komen, die door karakter, aanleg en ontwikkeling voor deze verantwoordelijke taak berekend zijn.
4. Hogere bezoldiging van de leden van de rechterlijke macht, opdat ook en met name juristen van reputatie zullen kunnen toetreden.
5. De leiding van de organen van groeps- en tuchtspraak behoort te berusten bij leden van de rechterlijke macht, indien opname van deze organen in de rechterlijke macht onmogelijk of ongewenst is. Mogelijkheid van hoger beroep bij de gewone colleges van de rechterlijke macht en van cassatie bij de Hoge Raad der Nederlanden.
6. Door wettelijke verbodsbepalingen behoort te worden voorkomen, dat wettig tot stand gekomen rechterlijke uitspraken door maatregelen en beslissingen van bestuurlijke en administratieve organen krachteloos worden gemaakt of zonder effect blijven.

§ 11. Politie.

1. Wettelijke organisatie der Nederlandse politie, waarbij, met handhaving van een gezags- en bevelsverhouding tussen de daarvoor aangewezen justitiële autoriteiten en de politie, de bevoegdheden en plichten van de Burgemeesters in hun qualiteit van Hoofden van Politie, voor zover nog bestaand, blijven behouden en, voor zover vervallen, zo veel mogelijk worden hersteld.

§ 12. Gevangeniswezen.

1. Verplichting voor allen, die in gevangnissen, huizen van bewaring en soortgelijke inrichtingen verblijven, tot het verrichten van productieve arbeid naar vermogen volgens wettelijke richtlijnen, waarbij onnodige krenkende voorschriften worden vermeden.

II. BURGERLIJK WETBOEK.

§ 1. Privaatrechtelijke gelijkstelling van man en vrouw.

1. Volledige privaatrechtelijke gelijkstelling van man en vrouw. Te dien einde opheffing der maritale macht, met behoud van de eenheid van het gezin en opheffing der handelingsonbekwaamheid der gehuwde vrouw in dier voege, dat zij zowel haar persoonlijke goederen als die der gemeenschap door haar rechtshandelingen zal kunnen verbinden.
2. Volledige publiekrechtelijke gelijkstelling van man en vrouw. Te dien einde geheel opheffing der belemmeringen, welke de vrouw ondervindt bij de uitoefening van haar actief kiesrecht (b.v. in de waterschappen), benoembaarheid van de vrouw in alle ambten, die nog voor haar gesloten zijn en daadwerkelijke bevordering van haar benoeming.
3. Bij de benoembaarheid tot ambten moge het al of niet gehuwd zijn der vrouw geen rol spelen.

§ 2. Familierecht.

1. Voorkoming van lichtvaardige huwelijken. Te dien einde:
 - a. verhoging van de huwelijksleeftijd voor vrouwen tot 18 jaar;
 - b. verplichte medische keuring voor het huwelijk met wederzijdse mededelingsplicht. Verbod van huwelijksvoltrekking aan de ambtenaar van de Burgerlijke Stand, zonder bewijs van ontvangst dezer mededeling;
 - c. Mogelijkheid tot het niet toekennen van gehuwden toeslag in bepaalde gevallen.
2. Wederzijdse alimentatieverplichting der echtgenoten met provisionele voorziening en vereenvoudigde executie ook staande het huwelijk.
3. Openen van de mogelijkheid om staande het huwelijk alsnog huwelijksvoorwaarden te maken of de gemaakte huwelijksvoorwaarden te wijzigen en verruiming van de mogelijkheid tot het verkrijgen van scheiding van goederen.

4. Geen uitbreiding van de bestaande echtscheidingsgronden, tenzij met „ongeneeslijke krankzinnigheid” en „volledige ontwrichting van het huwelijk”.
5. Strafbaarstelling van niet nakoming van door de rechter vastgestelde alimentatieverplichtingen in Titel XV Boek II Wetboek van Strafrecht (verlating van hulpbehoevenden) o.a. door opneming in een Rijkswerkinrichting.
6. Wettelijke regeling der adoptie.

§ 3. Auteursrecht.

1. Bij de wet zij aan de Kroon de bevoegdheid toegekend om het monopolie van het Bureau voor de uitoefening van Muziek-auteursrechten te temperen door het vaststellen van maximumheffingen.

§ 4. Rechtspraak in Arbeidszaken.

1. Indien de betrokkenen dit wenssen kunnen arbeidszaken door een instantie uit het bedrijf worden beslecht, door middel van vonnissen met executoriale kracht, behoudens de mogelijkheid van beroep op de gewone rechter.

ONDERWIJS.

Kinderen met bijzondere aanleg van on- en minvermogende ouders dienen in de gelegenheid te worden gesteld om voortgezet-, middelbaar- of hoger onderwijs te volgen met geldelijke steun van overheidswege voor levensonderhoud en, indien zulks noodzakelijk blijkt, vergoeding van loonsderving.

De schoolopleiding dient er op gericht te zijn, de leerlingen op te voeden tot staatsburgers in een op christelijke grondslag berustende samenleving, door het aankweken van een gepast nationaliteitsgevoel, het doen begrijpen en waarderen van een democratische regeringsvorm, onder het bijbrengen van begrip voor de verplichtingen, die deze staatsvorm aan zijn burgers oplegt, en het wijzen op de noodzakelijkheid van eerbied voor de menselijke persoonlijkheid, verdraagzaamheid en naastenliefde.

§ 1. Algemene maatregelen.

1. Wettelijke regeling van het geneeskundig toezicht op alle onderwijsinrichtingen.
2. Verbetering der bezoldiging van de leerkrachten.
3. Bevordering van het gymnastiekonderwijs.

§ 2. Kleuteronderwijs.

1. Wettelijke regeling van het kleuteronderwijs op korte termijn, waarbij rekening dient te worden gehouden met de nieuwe inzichten op dit gebied; opleiding der onderwijzeressen aan Kweekscholen.
2. Instelling van organen met regelende en besturende bevoegdheid, welke aan het toezicht van hogere organen (b.v. gereorganiseerde Onderwijsraad) zijn onderworpen; inschakeling van het ouderelement.

§ 3. Lager Onderwijs.

1. Versterking van de positie der openbare school, met handhaving van het beginsel der financiële gelijkstelling.
2. Instelling van organen als genoemd bij het Kleuteronderwijs.
3. Verhoging van de leerplichtige leeftijd tot 14 jaar, met verplicht vervolg- en/of vakonderwijs — waaronder huishoudonderwijs — tot 17 jaar.
4. Bevordering van stichting van „Streekscholen” voor Buitengewoon Lager Onderwijs, met verplichte overgang van leerlingen, die na medisch-psychotechnisch onderzoek voor het Gewoon Lager Onderwijs ongeschikt zijn bevonden, naar deze scholen.
5. Leerplicht voor kramers- en schipperskinderen; voor de laatste tenminste gedurende de tijd, dat zij aan wal zijn; uitbreiding der mogelijkheid tot onderbrenging in internaten.
6. Verbetering der opleiding van leerkrachten, met name der paedagogische en praktische vorming; aanvulling dier opleiding voor de leerkrachten van het Buitengewoon Lager Onderwijs.

§ 4. Land- en Tuinbouwonderwijs.

1. Bevordering van het Rijksland- en tuinbouwonderwijs.

§ 5. Middelbaar en Voorbereidend Hoger Onderwijs.

1. Onverkorte handhaving der klassieke vorming bij het Gymnasiaal Onderwijs.
2. Instelling van Avond H.B.S. en -Lyceum.

§ 6. Hoger Onderwijs.

1. Toekenning van grotere zelfstandigheid aan openbare Universiteiten en Hogescholen.
2. Bevordering der samenwerking tussen de openbare en bijzondere universiteiten en hogescholen.

RADIO.

De omroep worde gezien als middel ter verspreiding van de cultuur. Hierbij is het in aansluiting op hetgeen hier te lande historisch is gegroeid ongewenst, dat de omroepverenigingen een monopoliepositie innemen; evenmin dient reclame te worden gemaakt.

§ 1. Nationale Omroep.

1. Totstandkoming van een omroepstelsel, waarin naast de omroepverenigingen een zgn. „Algemene Omroep” wordt opgenomen, waarin iedere stroming, die aan wettelijke minimum eisen ten aanzien van haar omvang voldoet, mits zij niet in strijd is met de openbare orde, de goede zeden of de veiligheid van de staat, zendtijd kan krijgen. Terbeschikkingstelling van zendtijd hierin voor Regeringsuitzendingen en uitzendingen ten behoeve van de Openbare School.
2. Reservering van zendtijd door de Regering ten behoeve van stromingen, die te weinig op het algemeen belang gericht zijn om zich tot de Algemene Omroep te kunnen wenden.
3. Invloed en medezeggenschap van de leden der omroeporganisaties.
4. Zendtijdverdeling naar evenredigheid van de aanhang der stromingen; te dien einde periodieke stemmingen onder de luisteraars (b.v. elke 5 jaar).
5. Bestaande studio's blijven onder gemeenschappelijk beheer der eigenaars en staan ter beschikking van de gehele omroep.
6. Ter beschikkingstelling van zendtijd aan elke politieke partij, welke in de Tweede Kamer is vertegenwoordigd, op basis van volledige gelijkheid. Te dien einde aparte reservering van zendtijd. Verbod van persoonlijke aanvallen op politieke tegenstanders.

7. Handhaving der verplichte luisterbijdrage, welke als een bestemmingsheffing dient te worden geheven, met reservering der overschotten over bepaalde jaren ten behoeve van de omroep. Uit deze bijdrage dient de aanleg en exploitatie der omroepzenders voor de binnenlandse omroep te worden bekostigd.
 8. Verdeling der luisterbijdrage over de omroepverenigingen in verhouding tot de toegewezen zendtijd en rekening houdende met de overige inkomsten dezer verenigingen. Goedkeuring der begroting door de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.
- § 2. **Wereldomroep.**
1. De uitzendingen van de Wereldomroep mogen niet ten laste komen van de luisterbijdrage.
 2. Invloed der Overheid op de Wereldomroep is noodzakelijk.

§ 3. **Radiatoraad.**

1. De Regering worde verplicht tot inwinning van het advies van de Radioraad ter zake van verdeling van de zendtijd.

FINANCIËLE- EN BELASTINGPOLITIEK.

§ 1. **Financieel en Monetair beleid.**

Het financiële en monetaire beleid mag aan de ontwikkeling van de spaarzin van het volk en aan de ontwikkeling van het bezit op sociale gronden niet in de weg staan.

1. De geldpolitiek dient in het algemeen gericht te zijn op bewaring van het monetair evenwicht. Handhaving van de koopkracht van de gulden, vooral in het belang van hen, die zgn. vaste inkomens genieten.
2. Geen openlijke of verkapte financiering van staatsuitgaven door bemiddeling der circulatiebank, temeer nu deze een staatsdienst is geworden.
3. Evenwicht in de begrotingen van Rijk en lagere organen ten aanzien van de lopende uitgaven. Tekorten in verband met financiering van kapitaalsuitgaven zijn slechts geoorloofd, indien tegelijkertijd ten laste van de jaarlijkse lopende dienst een bedrag wordt gebracht,

dat overeenstemt met de achteruitgang van de waarde der duurzame staatsactiva; in verband hiermede mag de Staat in het algemeen slechts schulden aangaan, welke met regelmatige aflossingen worden belast.

4. Slechts ter overbrugging van tijdelijke kasgeldtekorten zal de Overheid kort lopende schulden mogen aangaan.
5. Handhaving der reputatie van het staatscrediet.

§ 2. Fiscaal beleid.

Bij het heffen van belastingen moet er naar worden gestreefd de druk der belastingen naar billijkheid en redelijkheid over de verschillende sociale en economische categorieën der bevolking te verdelen. Overheidsuitgaven, waarvan bepaalde categorieën baat hebben, moeten zoveel mogelijk naar het baatprincipe over deze categorieën worden omgeslagen.

Daar het, op eigen verantwoordelijkheid en voor eigen risico, deelnemen van een zo groot mogelijk deel van de bevolking aan het productieproces voor de sociale opbouw van een volk van groot belang is, dient de belastingpolitiek er — mede met het oog op de noodzakelijke industrialisatie — op te zijn gericht de ondernemingslust niet teveel af te remmen. Hiertoe is, evenals ter bevordering van de mogelijkheid en de lust tot sparen, een matiging van de progressie absoluut geboden.

1. Afschaffing der ondernemingsbelasting.
2. Verlaging der vennootschapsbelasting.
3. Mogelijkheid tot het vormen van belastingvrije conjunctuurreserves.
4. Verruiming van de verliescompensatietermijn, gepaard gaande met een beperking van het begrip winst tot hetgeen naar goed en eerlijk koopmanschap als zodanig wordt erkend, teneinde kapitaalsintering door inkomsten- en vennootschapsbelasting te voorkomen.
5. Wijziging van het tariefsysteem der inkomstenbelasting, opdat inkomens uit onderneming of arbeid niet overmatig worden getroffen.
6. Eenmanszaken behoren door de inkomstenbelasting niet zwaarder te worden getroffen dan N.V.'s.

7. Vermindering van de belastingdruk op ongehuwde belastingplichtigen.
8. Verhoging der op het verbruik drukkende belastingen, waarbij in het bijzonder dient te worden gelet op de goederen van zgn. massa-luxe.
9. Verbetering der belastingrechtspraak.
10. De correctie der inkomens- en vermogensverdeling door fiscale maatregelen wordt in zijn huidige omvang afgewezen, evenals het aantasten van de particuliere eigendom van productiemiddelen door belastingheffing.
11. Geen progressie bij de heffing van retributies.

ECONOMISCHE ZAKEN.

Ter bevordering van een gezonde en evenwichtige ontwikkeling van het economische leven is een herstel van de juiste prijsstructuur noodzakelijk, met name voor het slagen van het industrialisatieproces. Kunstmatige bindingen op economisch terrein dienen zo spoedig mogelijk te worden afgeschaft.

1. Geleidelijke huurverhoging.
2. Geleidelijke afschaffing van subsidies.
3. Vergroting van de marge tussen de beloning van geschoolde en ongeschoolde arbeiders, daar waar deze sterk is verminderd.
4. Grotere omvang der loonstijging in die bedrijfstakken waar een tekort aan arbeidskrachten bestaat, indien een loonsverhoging noodzakelijk zou zijn.
5. Samenwerking tussen Overheid en bedrijfsleven tot het op peil houden der werkgelegenheid.
6. Bestrijding van de gevaren der monopolievorming; te dien einde beperking der aan de product-, hoofdbedrijven en bedrijfschappen toe te kennen bevoegdheden op economisch gebied.
7. Bevordering van een grotere economische eenheid in Europa, met bereidheid tot het brengen van de hiervoor noodzakelijke offers.

MIDDENSTAND.

Een gezonde en krachtige middenstand, bevrijd van alle overbodige overheidsbemoeiingen, bureaucratie en ambtelijke willekeur, is noodzakelijk voor een harmonische ontwikkeling van het Nederlandse volk.

Onder de middenstand worden verstaan de gezamenlijke beoefenaars van het kleinbedrijf in handel, industrie, ambacht en verzorgingsbedrijven, voorzover zij het ondernemersrisico dragen.

1. Handhaving der prijsvaststellingen, zolang deze door de schaarste-economie dwingend noodzakelijk zijn; zij dienen een redelijke beloning van de middenstand mogelijk te maken.
2. Tijdige inschakeling der desbetreffende organisaties bij het tot standkomen van wetten en overheidsmaatregelen, waarbij de belangen van de middenstand betrokken zijn.
3. Bevordering der tot standkoming van een vertegenwoordigend lichaam met adviserende bevoegdheid, in het kader van de Sociaal Economische Raad, voor de detailhandel, ambacht, kleine nijverheid en dienstverleningsbedrijven, waarin de toporganen van deze takken van bedrijf alsmede de landelijke middenstandsbonden vertegenwoordigd zijn, opdat dit lichaam de taak van de Middenstandsraad kan overnemen.
4. Bevordering der instelling van afzonderlijke hoofdbedrijfschappen voor detailhandel, ambacht, kleine nijverheid en dienstverlening (horecabedrijven, voerdersondernemingen e.d.).
5. De Rijkswetgever bepale zich bij de regeling der winkelsluiting tot het trekken van de grenzen en het aangeven van de normen, welke lagere organen bij de concrete uitwerking in acht hebben te nemen, zodat er een ruime zelfbestuurlijke taak aan de gemeenten wordt toegekend; veiling van roerende goederen behoort onder de bepalingen der winkelsluitingswet te worden gebracht.
6. Regeling van de markt- en straatverkoop in overeenstemming met de bestaande regelingen voor de winkelstand.

7. Krachtige beperking van het cadeau-stelsel.
8. Tegengaan van de uitwassen van personeelsinkoopverenigingen ter voorkoming van oneerlijke concurrentie.
9. De Vestigingswet, welke moet worden uitgebreid tot personeelsinkoopverenigingen, stelde slechts die eisen, welke minimaal nodig zijn om de uitoefening van een bedrijf te beginnen en om het algemeen belang te beschermen; het behoefte-element dient te worden afgewezen.
10. Sociale voorzieningen, waaronder met name redelijke oude-dagsvoorziening, ten behoeve van die groepen van zelfstandigen, die sociaal-economisch met loontrekken-den op één lijn kunnen worden gesteld.
11. Bestrijding van kartels, trusts en conventies, voorzover deze het algemeen of het bedrijfsbelang aantasten.
12. Verbod voor Overheidsbedrijven tot verkoop van gebruikstoestellen aan particulieren.
13. Uitbreiding der verplichting tot inschrijving in het Handelsregister tot allen, die op het gebied van handel en nijverheid een bedrijf uitoefenen.

LANDBOUW.

De bedrijfsvrijheid in het agrarische bedrijf dient het richtsnoer te zijn van de landbouwpolitiek. De agrarische bevolking dient een gepast gevoel van eigenwaarde te worden bijgebracht, hetgeen onder meer tot uiting dient te komen in een naar buiten blijkende saamhorigheid.

1. Instelling van hoofdbedrijf- en bedrijfschappen; inschakeling, waar mogelijk, van de vrije landbouworganisaties.
2. Centralisatie van alle landbouwaangelegenheden — ook het onderwijs — bij het Departement van Landbouw.
3. Verbetering der bedrijfsvoorlichting.
4. Vaststelling van maximum en minimum prijzen, waarbij met de wet van vraag en aanbod rekening wordt gehouden.
5. Toetsing van de pachtprizen is bij de huidige economische politiek noodzakelijk.

6. Verbetering der culturele en materiële voorzieningen in dorpen en kleine steden.
7. Geen nationalisatie of socialisatie van grond en bedrijven.
8. Uitbreiding van het landbouwareaal en verhoging van de gebruikswaarde van de bestaande cultuurgrond.
9. Drastische beperking van het onttrekken van cultuurgronden aan hun bestemming; wijziging van de Onteigeningswet, opdat een volledige vergoeding van de door eigenaren en gebruikers geleden schade mogelijk wordt.
10. Bevordering van de export.
11. Het nemen van maatregelen waardoor enerzijds de vernietiging van land- en tuinbouwproducten wordt voorkomen en anderzijds de verliezen door overproductie worden beperkt.
12. Verbetering van de basis van het zelfstandige kleine boerenbedrijf; met name worde aan ruilverkaveling gedacht, waarbij met de belangen der landgebruikers rekening dient te worden gehouden.
13. Voorkoming van elke splitsing van bedrijven, welke economisch niet verantwoord is; bevordering van de samenvoeging van kleinere bedrijven.
14. Tijdelijke subsidies aan kleinere bedrijven, waar op grond der gezinssamenstelling geen mogelijkheid van bijverdiensten bestaat en welke op zich zelf geen redelijk bestaan opleveren.

SOCIALE ZAKEN.

Het doel van alle sociale maatregelen is de verwezenlijking der sociale solidariteit, waardoor de rechtspositie voor alle leden der maatschappij zo goed mogelijk gewaarborgd kan worden.

§ 1. Wetboek van de Arbeid.

1. Tot standkoming van een Wetboek van de Arbeid, waarin behoren te worden opgenomen en tot een eenheid verwerkt:

- a. de wetgeving op de arbeidsovereenkomst;
- b. de wet op het algemeen verbindend en het onverbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten;
- c. de regelingen tot bescherming van de arbeid;
- d. de unificatie der arbeidsverzekering;
- e. het om te werken Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen 1945;
- f. de wettelijke regeling der arbeidsbemiddeling;
- g. de wet minder-valide arbeidskrachten;
- h. die grondslagen van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie, welke de rechtspositie van de leden der maatschappij waarborgen.

§ 2. Voorlopige maatregelen tot de invoering van het Wetboek van de Arbeid.

1. Herziening van het ontslagrecht, met waarborgen tegen willekeurig ontslag, en erkenning van het recht op wachtgeld bij ontslag.
2. Vaststelling van de wijze, waarop allen, die in het bedrijfsleven werkzaam zijn, belang dienen te verwerven bij de uitkomsten der onderneming.
3. Volledige unificatie van alle sociale verzekeringen op het verzekeringstechnisch terrein; te dien einde herziening der bestaande arbeidsverzekering, met handhaving van de, met name bij de ziekte- en kinderbijslag verzekering tot ontwikkeling gekomen, autonomie van het bedrijfsleven.
4. Uitbreiding van de sociale zorg tot die zelfstandigen, die feitelijk in dezelfde economische positie verkeren als de loontrekkenden, zo mogelijk op de grondslag van verzekering.
5. Invoering van een werkloosheidsverzekering en een verplichte ouderdomsverzekering, zodra het economisch herstel van ons land zulks financieel toelaat.

VOLKSGEZONDHEID.

Voortgebouwd dient te worden op hetgeen door de gemeenten (gemeentelijke geneeskundige diensten) en de kruisverenigingen is tot stand gebracht.

1. Besteding van bijzondere aandacht aan de lichamelijke ontwikkeling en gezondheid van de jeugd.
2. Krachtige bestrijding van de tuberculose, het alcoholisme en de venerische ziekten.
3. Wettelijke regeling van het ziekenfondswezen, waarbij aan het medisch element een voorname plaats wordt ingeruimd.
4. Voor- en nazorg van geestelijk hulpbehoevenden dient te worden opgedragen aan de kruisverenigingen.

WEDEROPBOUW EN VOLKSHUISVESTING.

De woningbouw moet worden overgelaten aan het particulier initiatief, met aanvullende steun van de Overheid. Wederopbouw van getroffen gemeenten dient met extra steun van de Staat te geschieden.

1. Op het gebied van uitvoering van bouwplannen beperkingen der bemoeiingen van het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting en van de gemeenten tot die vraagstukken, welke het gevolg zijn van schaarste aan materialen en arbeidskrachten.
2. Arbeiderswoningbouw in de grotere bevolkingscentra geschiede door woningbouwverenigingen en door particuliere instellingen, welke een garantie bieden voor een blijvend doelmatig beheer.
3. Vergroting van de mogelijkheid voor arbeiders tot het bezit van een eigen woning.
4. Gebruik van woonhuizen als kantoren is slechts geoorloofd, indien deze voor particuliere bewoning ongeschikt zijn.
5. Vermeerdering van het aantal bouwvakarbeiders door opleiding volgens moderne methoden.
6. Bestrijding van „zwarte lonen” en vergroting van de efficiency van de arbeid door beloning van de arbeiders naar prestatie.

VERKEER EN WATERSTAAT.

1. Onmiddellijke inwerkingtreding van een Verkeersfonds.
2. Spoedige totstandkoming van een Wet Autovervoer Goederen.
3. Gelijktijdige behandeling van een Wet Goederenvervoer Binnen-Scheepvaart.
4. Een regeling, waarbij de N.V. Nederlandse Spoorwegen zich, als zijnde staatsbedrijf, beperkt tot het railvervoer; wegvervoer slechts toe te staan als aanvullend vervoer op voorafgaand of daarop volgend railvervoer.
5. Afschaffing der Wegenbelasting, mede in verband met de inwerkingtreding van een Verkeersfonds.
6. Omzetting van de benzineheffingen in baten ten behoeve van het Verkeersfonds.
7. Invoering van zgn. margetarieven voor alle vormen van binnenlands goederenvervoer.
8. Geleidelijke beperking van Overheidsregelingen ten aanzien van het internationale vervoer; vrijmaking en bevordering van dit vervoer — met name van het Rijnvervoer — langs diplomatieke weg.
9. Voorlopig geen invoering van een zgn. kentekenregeling.
10. Spoedige herziening der wettelijke regeling inzake verkeersveiligheid op de weg.
11. Bevordering van de aanleg van land- en waterwegen door subsidies uit het Verkeersfonds.
12. Teruggave van de Radiodistributiebedrijven aan het particulier bedrijf.
13. Inperking van de werkingssfeer van de Rijks Automobiel Centrale.
14. Het treffen van maatregelen ten einde althans een deel van het in Overheids handen zijnde K.L.M. kapitaal naar de beleggingsmarkt af te stoten en vrijere baan te geven aan het particulier initiatief op luchtvaartgebied.
15. Geen nationalisatie van het vervoersbedrijf.